

**МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОБОРОНИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ ІВАНА ЧЕРНЯХОВСЬКОГО**

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ВІЙСЬКОВОГО (ФЛОТСЬКОГО) СТАЖУВАННЯ КУРСАНТІВ
ТАКТИЧНОГО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ОБОРОНИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ ІВАНА ЧЕРНЯХОВСЬКОГО**

АРКУШ ПОГОДЖЕННЯ

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
 ВІЙСЬКОВОГО (ФЛОТСЬКОГО) СТАЖУВАННЯ КУРСАНТІВ
 ТАКТИЧНОГО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ
 НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ОБОРОНИ УКРАЇНИ
 ІМЕНІ ІВАНА ЧЕРНЯХОВСЬКОГО

Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	017 Фізична культура і спорт
Спеціалізація	Фізичне виховання і спорт у Збройних Силах

Генеральний штаб Збройних Сил України

ПОГОДЖЕНО

Начальник Головного управління
 підготовки Збройних Сил України –
 заступник начальника Генерального
 штабу Збройних Сил України

полковник

ТАРАН

Розроблено і внесено

Керівник закладу-розробника

Тимчасово виконуючий обов'язки
 начальника Національного університету
 оборони України імені Івана
 Черняхівського

генерал-лейтенант

В.ТАРАСОВ

Керівник розробки

Начальник кафедри теорії,
 методики та організації фізичної
 підготовки і спорту

підполковник

Н.ВЕРБИН

I. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Військове (флотське) стажування курсантів є складовою практичної підготовки військових фахівців для Збройних Сил України, інших органів державної влади України, до сфери управління яких належать військові формування.

Військове (флотське) стажування проводиться з метою набуття та вдосконалення курсантами необхідних знань, вмінь та практичних навичок у виконанні обов'язків за відповідною посадою у військових частинах (установах, організаціях) Збройних Сил України або у військових формуваннях, що підпорядковані іншим державним органам виконавчої влади України.

Військове (флотське) стажування організовується для курсантів випускних курсів очної форми навчання та проводиться у військових частинах (установах, організаціях), навчальних центрах на посадах, на яких надалі передбачається проходження ними служби після закінчення університету за відповідною спеціальністю (спеціалізацією).

Основними завданнями стажування курсантів є:

набуття умінь і навичок у виконанні службових обов'язків у військових частинах (установах, організаціях) на відповідних посадах за майбутньою спеціальністю (спеціалізацією);

удосконалення практичних умінь та навичок в організації та проведенні різних форм фізичної підготовки у військовій частині;

набуття умінь та навичок у формуванні ціннісних орієнтацій з фізичної культури та здорового способу життя в особового складу військової частини (підрозділу);

удосконалення умінь та навичок з організації експлуатації, ремонту та збереження навчально-спортивної бази;

поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих під час навчання, добір фактичного матеріалу для виконання атестаційних робіт та підготовки до комплексного екзамену за спеціальністю (спеціалізацією).

Тривалість і строки стажування визначаються освітніми (освітньо-професійними) програмами підготовки та навчальними планами Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського.

Для навчально-методичного керівництва та контролю за виконанням програми військового (флотського) стажування курсантів від університету призначаються керівники стажування з числа наукових та науково-педагогічних працівників із розрахунку – один керівник на одну навчальну групу.

Проходження стажування двома чи більше курсантами на одній і тій самій посаді в одній і тій самій військовій частині (установах, організаціях), або використання курсантів не за призначенням на посадах та роботах, не пов'язаних з виконанням програми стажування, а також завершення стажування та повернення їх раніше встановленого строку забороняється.

Відповідальним за організацію, проведення і контроль стажування курсантів Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського є начальник Генерального штабу – Головнокомандувач Збройних Сил України.

Захист звітів військового (флотського) стажування проводиться комісією, яка призначається наказом начальника університету, безпосередньо в інституті (кафедрі), який здійснював навчально-методичне керівництво стажуванням, після повернення курсантів до університету, але не пізніше ніж через місяць після його завершення.

На захист подається Звіт про виконання програми та індивідуального завдання стажування, оформлений у журналі стажування, відгук про роботу курсанта, зошит з планами проведених занять (виконаних завдань, заходів). За необхідності, звіт про виконання програми стажування та індивідуального завдання може бути оформлений окремо від журналу стажування.

Комісія оцінює стажування на підставі попереднього вивчення звітних документів, відгуку, доповіді курсанта та його відповідей на поставлені запитання.

Під час оцінювання враховуються:

повнота та якість відпрацювання програми стажування й індивідуального завдання;

результати виконання службових обов'язків за посадою стажування;

якість проведення занять та інших заходів у ході стажування;

уміння правильно організувати та проводити фізичну підготовку у різних умовах;

зміст та якість оформлення звітних документів;

військова дисципліна курсанта під час стажування та його робота щодо зміцнення військової дисципліни у військовій частині (організації).

У разі отримання курсантом негативного висновку про якість відпрацювання програми стажування або незадовільної оцінки під час захисту звіту, стажування проводиться повторно протягом 2/3 терміну, визначеного навчальним планом, у військовій частині, яка дислокується в місцевому гарнізоні, або у підрозділах забезпечення навчального процесу університету. Термін повторного стажування визначається начальником університету. Після додаткового стажування захист звіту проводиться повторно.

У випадку отримання повторної незадовільної оцінки курсант відраховується з університету в установленому порядку.

За результатами військового (флотського) стажування складається письмовий звіт, в якому відображається якість і повнота виконання програми військового (флотського) стажування, позитивні сторони й недоліки в особистій підготовці курсантів, стислий аналіз передового досвіду навчання й виховання особового складу, загальні підсумки та конкретні пропозиції з поліпшення якості проведення військового (флотського) стажування та інші питання.

В інститутах проводиться вчена рада (конференція) з курсантами, які пройшли стажування, за участю науково-педагогічних працівників.

II. ОБОВ'ЯЗКИ ПОСАДОВИХ ОСІБ З КЕРІВНИЦТВА ВІЙСЬКОВИМ (ФЛОТСЬКИМ) СТАЖУВАННЯМ

Начальник інституту:

організує роботу з підготовки та контролює проведення військового (флотського) стажування курсантами;
забезпечує своєчасне розроблення кафедрами програм військового (флотського) стажування та індивідуальних завдань для кожного курсанта;
контролює підготовку й надає допомогу науковим та науково-педагогічним працівникам – керівникам військового (флотського) стажування;
керує комісією, яка приймає залік у курсантів;
організовує засідання вченої ради інституту (конференцію) за підсумками стажування.

Начальник кафедри:

керує розробленням програми військового (флотського) стажування;
бере участь у розробленні індивідуальних завдань для кожного курсанта;
бере участь у підготовці курсантів до військового (флотського) стажування;
здійснює навчально-методичне керівництво й контроль за ходом стажування особисто і через науково-педагогічних працівників кафедри;
керує складанням письмового звіту за результатами військового (флотського) стажування та виробляє рекомендації щодо його удосконалення;
бере участь у складі комісії, яка приймає у курсантів залік з військового (флотського) стажування, в організації й проведенні конференції за підсумками стажування.

Начальник курсу:

організує й проводить підготовку курсантів до військового (флотського) стажування та попередньо розподіляє їх за посадами по військових частинах (установах, організаціях);
спільно з кафедрами розробляє індивідуальні завдання;
спільно з керівниками військового (флотського) стажування розробляє маршрути руху курсантів до місць проведення стажування й організує оформлення та отримання військових перевізних документів;
організує виїзд курсантів на стажування;
контролює роботу курсантів у ході стажування й надає їм допомогу, перевіряє ведення курсантами журналів військового (флотського) стажування та роботу щодо виконання індивідуальних завдань;
складає звіт про проведення військового (флотського) стажування курсантами курсу;
бере участь в роботі комісії, яка приймає залік зі стажування, у підготовці й проведенні конференції, у виробленні рекомендацій і пропозицій щодо удосконалення організації та проведення військового (флотського) стажування.

Командири військових частин (установ, організацій) організують стажування курсантів і несуть відповідальність за ефективність та якість його проведення.

Вони зобов'язані:

перед початком стажування видати наказ про організацію і проведення стажування, в якому визначити терміни проведення стажування, посади, на які призначаються курсанти для стажування, осіб, відповідальних за організацію і проведення стажування та безпосередніх керівників стажування від військової частини (організації), порядок зустрічі, розміщення, харчування, матеріального забезпечення і порядок їх відправки до університету:

після прибуття курсантів до військової частини (організації), ознайомити їх з розпорядком дня, розташуванням казарм (гуртожитків), парків, об'єктів навчально-матеріальної бази, із завданнями, що вирішуються військовою частиною (організацією, установою), планом бойової підготовки (розкладами занять) військової частини (організації, установи), заходами щодо охорони державної таємниці, а також із заходами з техніки безпеки під час практичних занять, навчань (тренувань);

відрекомендувати курсантів, які прибули на стажування, особовому складу військової частини (організації);

передбачити у місячних планах бойової підготовки військової частини (організації, установи) заходи щодо забезпечення якісного проведення військового (флотського) стажування;

періодично обговорювати на нарадах офіцерського складу хід військового (флотського) стажування курсантів;

підбивати підсумки роботи курсантів, які проходять військове (флотське) стажування та їх керівників;

організувати відправку курсантів до університету, а також надіслати відгуки на них до університету.

Після завершення стажування на кожного курсанта його безпосереднім керівником у військовій частині (організації), на посаді якого він проходив стажування, складається відгук про підсумки військового (флотського) стажування. Відгуки підписуються керівниками стажування від військової частини (організації), затверджуються командирами військових частин (організації) та скріпляються гербовою печаткою військової частини (організації), де проходило військове стажування, та висилаються до університету (видаються керівнику військового (флотського) стажування від університету) відразу після закінчення військового стажування.

Наукові та науково-педагогічні працівники, які направлені для керівництва військовим (флотським) стажуванням, відповідають за якісне виконання курсантами програм стажування, організацію і проведення навчально-методичної і виховної роботи з ними та стан військової дисципліни.

Вони зобов'язані:

до початку стажування вивчити нормативно-правові акти з питань організації та проведення військового (флотського) стажування, програми військового стажування, навчально-методичні матеріали;

розробити особистий план роботи, з'ясувати питання відправки та слідування курсантів до місць військового стажування та у зворотному напрямку;

здійснювати контроль за прибуттям курсантів до військових частин (установ, організацій), призначенням їх на посади для військового (флотського) стажування, умовами їх розташування та матеріального забезпечення, не допускати залучення курсантів на заходи, які не пов'язані з програмою стажування;

постійно підтримувати зв'язок з командуванням військових частин (організацій) в інтересах якісного проведення військового (флотського) стажування;

у ході військового (флотського) стажування здійснювати контроль за підготовкою та проведенням курсантами занять (інших заходів) і надавати їм необхідні консультації;

контролювати забезпечення командирами військових частин (організацій) належних умов стажування і проведення ними інструктажів з охорони праці та техніки безпеки;

не менше одного разу на тиждень підбивати підсумки роботи курсантів та уточнювати завдання на наступний тиждень, контролювати правильність ведення ними журналів стажування та своєчасність складання звітів про виконані завдання:

вивчати рівень підготовки кожного курсанта, його ставлення до служби, організаторські здібності, командирські якості і методичні навички, вміння навчати й виховувати підлеглих;

вивчати організацію бойової підготовки, мобілізаційної роботи, форми та методи навчання і виховання особового складу; організації фізичної підготовки та військового господарства, експлуатації, ремонту та збереження ОВТ, обладнання польової та навчально-матеріальної бази з метою втілення всього нового і передового у навчальний процес університету.

Повсякденна діяльність керівників військового (флотського) стажування здійснюється за особистим планом роботи керівника військового (флотського) стажування.

Керівники військового (флотського) стажування після закінчення стажування складають звіт про підсумки військового (флотського) стажування курсантів із зауваженнями та пропозиціями щодо поліпшення їх проведення та подають до командування інституту.

Безпосередні керівники від військових частин (організацій, установ) здійснюють повсякденне керівництво діяльністю курсантів в процесі стажування. Вони відповідають за якісне виконання курсантами програм військового (флотського) стажування, організацію та проведення навчально-методичної, виховної роботи з ними та стан військової дисципліни;

Вони зобов'язані:

за тиждень до початку проведення військового (флотського) стажування видати наказ про організацію і проведення військового (флотського) стажування;

ознайомити курсантів з військовою частиною (установою, організацією), розпорядком дня, розташуванням казарм (гуртожитків), парків, об'єктів навчально-матеріальної бази, із завданнями, що вирішуються військовою частиною (організацією, установою);

забезпечити умови, необхідні для повного і якісного виконання програми військового (флотського) стажування та індивідуального завдання;

залучати курсантів до проведення занять (заходів) за призначенням у військовій частині (організації, установі) та постійно надавати їм допомогу у практичній роботі;

навчати курсантів організації та проведення виховної роботи, військового, морального і правового виховання особового складу, формам та методам роботи у військових колективах.

Курсанти Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського проходять стажування та виконують службові обов'язки (завдання) під безпосереднім керівництвом посадових осіб військових частин (організацій, установ).

Після прибуття у військову частину (організацію) та вивчення плану бойової підготовки військової частини (організації, установи), ознайомлення з об'єктами навчально-матеріальної бази, розпорядком дня і розкладом занять курсанти складають особисті плани роботи на весь період стажування та подають їх на затвердження керівнику стажування від військової частини (організації).

Під час стажування курсант зобов'язаний:

оволодіти навичками виконання функціональних обов'язків за посадою стажування, визначити для себе напрямки підвищення освітньо-професійної підготовки, розвитку особистісних і професійних якостей;

зразково виконувати службові обов'язки за посадою, добиватися повного виконання індивідуального завдання та особистого плану роботи;

вивчати нові форми роботи командирів (начальників) з керівництва повсякденною діяльністю військової частини (організації);

вести журнал військового (флотського) стажування.

Після закінчення військового (флотського) стажування курсанти в журналі стажування складають письмовий звіт про виконання програми й індивідуального завдання.

ІІІ. ЗМІСТ ПИТАНЬ, ЩО ВІДПРАЦЬОВУЮТЬСЯ КУРСАНТАМИ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО (ФЛОТСЬКОГО) СТАЖУВАННЯ

ТЕМА 1. Організація фізичної підготовки у військовій частині.

1. Планування фізичної підготовки у військовій частині.

Взяти участь у розробці наказу командира військової частини з організації фізичної підготовки та спортивно-масової роботи на навчальний рік (період навчання).

Вивчити основні питання та взяти участь у розробці плану службової наради з питань фізичної підготовки і спорту, плану роботи спортивного комітету військової частини на місяць та оформленні протоколу засідання спортивного комітету військової частини.

Розробка плану спортивної роботи у військовій частині на навчальний рік.

2. Підготовка керівників з фізичної підготовки у військовій частині.

Вивчити зміст роботи посадових осіб, що здійснюють підготовку керівників з фізичної підготовки у військовій частині. Підготувати та провести інструкторсько-методичне заняття з керівниками форм фізичної підготовки.

3. Контроль фізичної підготовки у військовій частині.

Вивчити та практично засвоїти зміст роботи посадових осіб, що здійснюють контроль фізичної підготовки у військовій частині.

Вивчити зміст роботи начальника фізичної підготовки і спорту у процесі перевірки рівня фізичної підготовленості особового складу військової частини. Взяти особисту участь у перевірці рівня фізичної підготовленості одного із підрозділів військової частини та узагальнити її результати.

Здійснити контроль в одному з підрозділів військової частини повноти і якості засвоєння особовим складом програм фізичної підготовки; якості керівництва, організації, забезпечення і проведення фізичної підготовки; підготовки керівників фізичної підготовки; стану навчально-спортивної бази.

Взяти участь у контролі якості організації і проведення окремих форм фізичної підготовки у військовій частині.

4. Облік фізичної підготовки у військовій частині.

Вивчити зміст роботи посадових осіб, які відповідають за облік фізичної підготовки у військовій частині.

Вивчити перелік та зміст облікових документів з фізичної підготовки у військовій частині.

Вивчити зміст облікових документів з фізичної підготовки у батальйоні та здійснити їх перевірку на відповідність дійсному стану.

5. Забезпечення фізичної підготовки у військовій частині.

Вивчити наявну навчальну матеріально-технічну базу військової частини та взяти участь у розробці графіка її розподілу з фізичної підготовки і спорту для підрозділів на місяць.

Вивчити особливості матеріально-технічного, фінансового, медичного, наукового, методичного, інформаційного та правового забезпечення у військовій частині.

Взяти участь у розробці і оформленні документів фінансового забезпечення фізичної підготовки у військовій частині.

ТЕМА 2. Проведення фізичної підготовки у військовій частині.

1. Проведення навчальних занять з фізичної підготовки.

Вивчити зміст навчальних занять, розробити план конспект та провести по одному заняттю з кожного розділу фізичної підготовки.

Вивчити зміст стандартів з фізичної підготовки військової частини, прийняти участь у підготовці та проведенні навчального заняття.

2. Проведення фізичного тренування в процесі навчально-бойової діяльності.

Вивчити особливості добових чергувань у військовій частині та прийняти участь у розробці фізичних вправ в умовах чергування.

Вивчити особливості висування особового складу до місць занять й повернення з них, та взяти участь у розробці плану супутнього фізичного тренування.

3. Проведення ранкової фізичної зарядки.

Вивчити особливості розпорядку дня, навчальних занять та взяти участь у розробці плану проведення ранкової фізичної зарядки у військовій частині на місяць. Провести показове заняття ранкової фізичної зарядки з елементами прикладних розділів фізичної підготовки.

4. Проведення спортивно-масової роботи.

Вивчити особливості проведення спортивно-масової роботи у військовій частині. Ознайомитись з щорічним наказом командира військової частини про організацію спортивно-масової роботи, щодо завдань, змісту, тренерського складу і складу збірних команд військової частини із видів спорту, спортивних організаторів підрозділів; графіку проведення навчально-тренувальних занять у збірних командах (секціях) з видів спорту.

Провести тренування з обраного виду спорту з військовослужбовцями частини.

У вихідні та святкові дні взяти участь в організації та проведенні спортивного свята чи змагання з виду спорту.

Розподіл навчального часу за розділами, темами та видами навчальних занять

Теми занять	Кількість годин
ТЕМА 1. Організація фізичної підготовки у військовій частині	80
ТЕМА 2. Проведення фізичної підготовки у військовій частині	80
Виконання індивідуального завдання	20
Всього	180

IV. ПЕРЕЛІК ДОКУМЕНТІВ, ЩО РОЗРОБЛЯЮТЬСЯ В НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ОБОРОНИ УКРАЇНИ ІМЕНІ

ІВАНА ЧЕРНЯХОВСЬКОГО ДЛЯ ПІДГОТОВКИ І ПРОВЕДЕННЯ ВІЙСЬКОВОГО (ФЛОТСЬКОГО) СТАЖУВАННЯ

Для підготовки й проведення військового (флотського) стажування розробляються:

у науково-методичному центрі організації освітньої діяльності:

заявка на виділення місць для проходження військового (флотського) стажування курсантами;

список курсантів Національного університету оборони України імені Івана Черняховського тактичного рівня підготовки, випускників наступного календарного року;

наказ начальника Національного університету оборони України імені Івана Черняховського про організацію та проведення військового (флотського) стажування курсантів тактичного рівня підготовки;

розподіл керівників військового (флотського) стажування та курсантів тактичного рівня підготовки по місцях проведення військового (флотського) стажування (додаток до наказу про організацію та проведення військового (флотського) стажування курсантів тактичного рівня підготовки);

узагальнена програма військового (флотського) стажування;

загальні підсумки стажування курсантів, які обговорюються на Вченій раді університету (інституту) та вносяться до окремого розділу звіту про роботу Національного університету оборони України імені Івана Черняховського за навчальний рік);

бланкова продукція: журнали стажування;

особисті плани роботи керівників військового (флотського) стажування;

звіт про підсумки стажування курсантів;

відгук про підсумки військового (флотського) стажування курсанта Національного університету оборони України імені Івана Черняховського.

в інституті та кафедрі:

план розподілу курсантів інституту на військове (флотське) стажування;

список курсантів інституту тактичного рівня підготовки, випускників наступного календарного року;

програми військового (флотського) стажування курсантів за спеціальностями та спеціалізаціями;

обов'язки посадових осіб інституту та кафедр, які беруть участь в організації та проведенні стажування, а також обов'язки курсантів під час проходження стажування;

зміст питань, що відпрацьовуються курсантами під час стажування;

звіт про підсумки стажування курсантів (керівників стажування);

індивідуальні завдання курсантам (як додаток до програми стажування);

загальні підсумки стажування курсантів (обговорюються на засіданнях кафедр, вчених радах інститутів).

V. ІНФОРМАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Закон України Про вищу освіту.

2. Положення про особливості організації освітнього процесу у вищих військових навчальних закладах Міністерства оборони України та військових навчальних підрозділах вищих навчальних закладів України (наказ Міністерства оборони України від 20.07.2015 р. № 346).

3. Інструкція про порядок організації і проведення військового (флотського) стажування, навчальної, виробничої, ремонтної, корабельної та інших видів практики курсантів (слухачів, студентів) вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів вищих навчальних закладів (наказ Міністерства оборони України від 12.01.2015 р. № 5).

4. Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 11 лютого 2014 року № 35 “Про затвердження Тимчасової Настанови з фізичної підготовки у Збройних Силах України”.